Meerjarenbegroting 2018 – 2021

Mei 2017

Inhoud

Voorwoord 4
1. Inleiding 5
1.2 De organisatie 5
1.3 Samenstelling bestuur 6
1.4 Taken en bevoegdheden 6
1.5 Begroting- en jaarrekening procedure 6
1.6 Dienstverleningsovereenkomsten 7
1.7 Fiscale aspecten 7
1.8 Nieuwe BBV 7
2. Programmabegroting 2018 – 2021 8
2.1 Algemeen 8
2.2 Programmabegroting 8
2.3 Uitgangspunten programmabegroting 8
2.4 Verdeelsleutel uitvoeringskosten 11
3. Programma Inkomen & Maatschappelijke participatie 12
3.1 Algemeen 12
3.2 Programmalasten 13
3.3 Bbz voor gevestigde ondernemers / Bijzondere (belaste) bijstand (incl. aanverwante regelingen 14
3.3.1 Bbz voor gevestigde ondernemers 14
3.3.2 Bijzondere (belaste) bijstand (incl. aanverwante regelingen) 14
4. Programma Ontwikkelen naar Werk 15
4.1 Algemeen 15
4.2 Totale lasten programma Ontwikkelen naar werk 16
5. Programma Werkgeversdienstverlening en Detachering 17
5.1 Algemeen 17
5.2 Programmalasten 17
6. Programma Algemene overhead 18
6.1 Programmalasten 18
6.2 Loon- en salarislasten 19
6.3 Overige personeelslasten 19
6.4 Huisvesting 20
6.5 Algemene kosten 20
6.6 Automatisering 20
7. Programma Algemene Dekkingsmiddelen 21
7.1 Algemeen 21
7.2 Wat willen we bereiken? 21
7.3 Wat gaan we ervoor doen om de doelen te bereiken? 21
7.4 Wat gaat het kosten, inclusief overzicht incidentele baten en lasten? 21
8. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 23
8.1 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit 23
8.2 Beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's 23
8.3 Risico's van niet financiële aard 23

8.4 Inventarisatie van de risico's ... 24
8.5 Kengetallen ... 25
9. Paragraaf Financiering ... 26
9.1 Algemeen ... 26
9.2 Kasgeldlimiet ... 26
9.3 Renterisiconorm en renterisico op vaste schuld ... 27
10. Paragraaf bedrijfsvoering ... 28
10.1 Algemeen ... 28
10.2 Planning en Control ... 28
10.4 ICT ... 29
10.4.1 Beveiliging en privacy ... 29
10.5 Integriteit ... 29
10.6 Personeelsbeleid ... 29
11. Paragraaf Verbonden partijen ... 30
Bijlage(n) ... 31
Bijlage 1: Programma Inkomen en Maatschappelijke Participatie ... 31
Bijlage 2: Bijzondere bijstand ... 32
Bijlage 3: Bijdrage per gemeente ... 33

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019 – 2021 van Laborijn aan.
In deze begroting zijn de financiële en beleidsmatige uitgangspunten, zoals opgenomen in de eerder dit jaar aan u aangeboden Kadernota, verder uitgewerkt.

De doelstellingen die ten grondslag liggen aan deze begroting zijn ambitieus.
We streven er naar in 2018 een flinke stap te maken in het terugbrengen van de huidige tekorten op de BUIG-budgetten van de deelnemende gemeenten. Met als doel in 2019 een situatie te realiseren waarin de budgetten volstaan om de uitgaven te dekken. Voor de Wsw gaan we uit van een verdere groei van het aantal externe geplaatste medewerkers (momenteel ongeveer 75%) naar ruim 85% ultimo 2018. Daarnaast willen we ook in kwalitatieve zin onze dienstverlening (in brede zin) verbeteren. Denk hierbij aan klantbenadering, samenwerking met ketenpartners, et cetera.

We denken voorstaande doelstellingen te kunnen realiseren door het benutten van de synergievoordelen van de specifieke, elkaar versterkende expertise die in Laborijn is samengebundeld. Tot nu toe zijn deze voordelen nog slechts ten dele gerealiseerd. Het inrichten en vormgeven van de nieuwe organisatie hebben in 2016, en ook de eerste maanden van 2017, veel tijd en energie van onze medewerkers gevraagd. We denken vanaf midden dit jaar de focus grotendeels te kunnen richten op onze primaire processen.
Daarnaast verwachten we onze contacten met werkgevers verder uit te kunnen breiden en beter te kunnen benutten voor het realiseren van werkplekken voor onze inwoners, zowel met een Wsw-indicatie als met een uitkering. Hierbij is de verdere intensivering van de samenwerking met het Werkgeversservicepunt uiteraard van groot belang. Onderdeel daarvan is een heldere en realistische opdrachtformulering en een goede monitoring van de resultaten en, indien noodzakelijk, een adequate bijsturing op de uitvoering.
Bij de groei van de detacheringen kan gebruik gemaakt worden van reeds bestaande werkplekken die door natuurlijke uitstroom (m.n. pensioen) vrij komen. Verder neemt binnen het bedrijfsleven het MVO-denken steeds verder toe. Voor Laborijn cq. onze klanten is in dat verband vooral de toenemende bereidheid om inwoners uit onze doelgroepen een werkplek aan te bieden van belang.

Voor 2018 voorzien we nog een tekort op de BUIG-budgetten. Overeenkomstig de landelijke verwachtingen voorzien we een groeiend aantal personen dat een beroep doet op de Participatiewet. Dit als een gevolg van de afsluiten van de toegang tot de Wsw en – deels – Wajong. Wel is die toename lager dan de oorspronkelijke instroom in die regelingen. We verwachten dat we die groei voor onze gemeenten iets kunnen beperken, vooral door een hogere uitstroom.

De resultaten van de Wsw worden de komende jaren sterk beïnvloed door de dalende rijksbijdrage. Voor 2018 is die daling, op basis van de beschikbare gegeven, ongeveer € 800 per SE. Bij naar verwachting gelijkblijvende of licht stijgende loonkosten betekent dit een forse verslechtering van het subsidieresultaat. Het compenseren hiervan door het verbeteren van de opbrengsten is in deze mate niet haalbaar. Dit wordt nog versterkt door de voortgaande krimp van de omvang van deze groep medewerkers (ongeveer 5 tot 6 % per jaar).

De opbrengsten van de Wsw minus het subsidieresultaat vormen een dekkingsbijdrage voor de uitvoeringskosten (beheers- en apparaatskosten). Die uitvoeringskosten nemen, afgezien van een indexatie voor de verwachte prijsontwikkeling, niet toe. Maar door de lagere dekkingsbijdrage vanuit de Wsw-activiteiten stijgt de gemeentelijke bijdrage per saldo wel.

De gemeente Montferland is een ‘smalle’ deelnemers in de GR en heeft alleen de uitvoering van de Wsw aan Laborijn overgedragen, dit in tegenstelling tot de andere deelnemende gemeenten. Voor de verdeling van de uitvoeringskosten werken we daarom vanaf 1 januari 2018 met twee verdeelsleutels:
- Een verdeelsleutel voor de uitvoeringslasten van de Sociale werkvoorziening;
- Een verdeelsleutel voor de overige uitvoeringslasten.

Voor een verdere uitleg verwijzen wij u graag naar navolgende hoofdstukken.

Doetinchem, mei 2017

J.E. Talstra
algemeen directeur

1. Inleiding

Voor u ligt de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019 - 2021 van de Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, hierna te noemen Laborijn. In de begroting 2018 (voorjaar) worden de financiële kaders uiteengezet en in het ondernemingsplan (najaar) worden beleid en doelstellingen nader toegelicht.

1.1 Reikwijdte van de begroting

Op het moment dat deze begroting wordt opgesteld, vinden er gesprekken plaats met de gemeente Montferland over de overname van de SW-medewerkers uit die gemeente die nu nog in dienst zijn bij Presikhaaf en de overgang van detacheren naar Begeleid Werken van de 'groenploeg' van deze gemeente. Deze veranderingen hebben financiële impact op de begroting 2018, deze zijn nu nog niet verwerkt vanwege de nog nader te bepalen voorwaarden.

1.2 De organisatie

Laborijn is een juridisch zelfstandige organisatie in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling. De deelnemende gemeenten aan deze Gemeenschappelijke Regeling zijn: Aalten, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek. De gemeente Montferland heeft alleen de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening neergelegd bij Laborijn.

De directie (algemeen directeur en directeur Bedrijfsvoering) sturen via het managementteam de afdelingen Werkgeversdienstverlening & detachering, Ontwikkelen naar werk, Inkomen & maatschappelijke participatie en Bedrijfsvoering aan. In onderstaand organogram is de organisatiestructuur van Laborijn weergegeven.

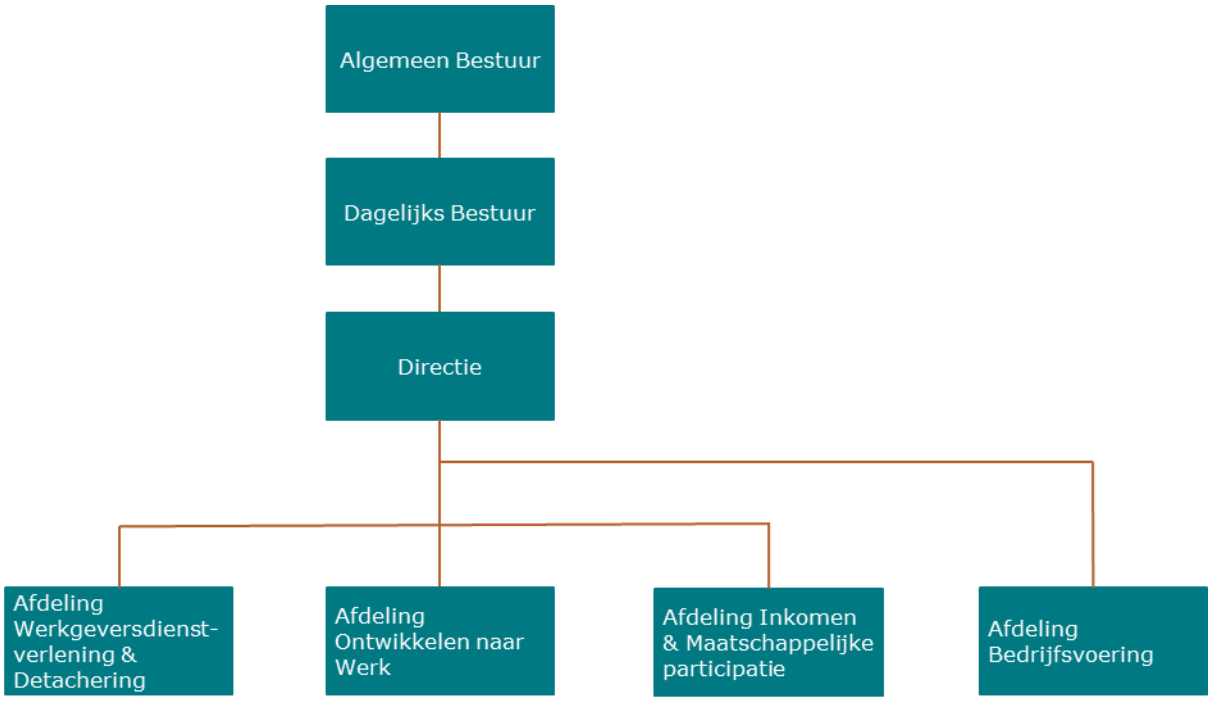

Laborijn is dé organisatie in West Achterhoek die mensen die niet op eigen kracht mee kunnen doen, begeleidt in hun participatie in de samenleving, en deze mensen laat werken naar vermogen. Dit vertaalt zich in de navolgende missie en visie.

Missie: *"Inwoners begeleiden bij het realiseren van een zo zelfstandig mogelijk leven door werk, ontwikkeling en, waar nodig, inkomensvoorziening."*

Visie: *"Bij alles wat we doen, zijn we er op gericht meerwaarde te creëren voor onze drie voornaamste klantgroepen (werkgevers, inwoners en gemeenten)."*

1.3 Samenstelling bestuur

Het Algemeen Bestuur bestaat uit zeven leden van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten. Er is sprake van een zogenaamde collegeregeling. De samenstelling van het Algemeen Bestuur is per 1 januari 2017 als volgt:

De heer F. Langeveld	wethouder gemeente Doetinchem
De heer P. van de Wardt	wethouder gemeente Oude IJsselstreek
Mevrouw I. Wolsing	wethouder gemeente Montferland
De heer K. Telder	wethouder gemeente Doetinchem
De heer B. Kuster	wethouder gemeente Oude IJsselstreek
De heer H. Wiltink	wethouder gemeente Aalten
De heer T. Kok	wethouder gemeente Aalten

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een viertal leden; drie leden zijn gekozen door en uit het Algemeen Bestuur, aangevuld met een lid van buiten de kring van het Algemeen Bestuur. Het Dagelijkse Bestuur bestaat uit de volgende leden:

De heer F. Langeveld	wethouder gemeente Doetinchem
De heer P. van de Wardt	wethouder gemeente Oude IJsselstreek
De heer H. Wiltink	wethouder gemeente Aalten
De heer R. Winter	extern lid

1.4 Taken en bevoegdheden

Laborijn heeft als taak zorg te dragen voor de uitvoering van de taken van de deelnemende gemeenten, als genoemd in de volgende wetten en alle regelgeving op landelijk niveau waarmee nadere uitwerking wordt gegeven aan deze wetten:

- Wet sociale werkvoorziening (Wsw);
- Participatiewet, met uitzondering van de verlening van de bijzondere bijstand bedoeld in paragraaf 4.1 van de Participatiewet, zoals woonkostentoeslagen en bovenwettelijke aanvullingen op de bijstandsnorm;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inburgering;
- Artikel 1.13 Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, met uitzondering van medisch geïndiceerde.

Laborijn kan, met toestemming van het bestuur, ook diensten verlenen aan andere organen of rechtspersonen dan de deelnemende gemeenten.

1.5 Begroting- en jaarrekening procedure

De Gemeenschappelijke Regeling voorziet er in dat voorafgaand aan het vaststellen van de begroting aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten wordt gevraagd om zienswijzen in te brengen. Het Algemeen Bestuur stelt vervolgens de begroting vast. Ook voor begrotingswijzigingen geldt deze procedure.
De begroting 2018 en meerjarenraming 2019 – 2021 is gebaseerd op de begroting 2017, het ondernemingsplan 2017, de jaarrekening 2016 en op nadere actuele informatie en bestuursbesluiten. Mocht eventueel nieuw beleid leiden tot noodzakelijke bijstellingen, dan zal de begroting 2018 en daaropvolgende jaren, door middel van een begrotingswijziging worden aangepast. Op die wijze worden beleid en begroting geïntegreerd.

1.6 Dienstverleningsovereenkomsten

De taken die Laborijn uitvoert zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn. Naast deze taken kunnen de deelnemende gemeenten ook andere taken bij Laborijn neerleggen. Niet-deelnemende gemeenten kunnen Laborijn verzoeken om taken voor hen uit te voeren. Ten behoeve van de uitvoering van dergelijke taken voor zowel deelnemende als niet deelnemende gemeenten heeft Laborijn algemene voorwaarden vastgesteld. Deze zijn vastgelegd in het Dienstverleningshandvest (DVH). De meer specifieke zaken zoals het takenpakket, de omvang van het werkaanbod, het werkproces, etc. worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Op de DVO is het DVH van toepassing. Voor 2018 is er een overeenkomst voor:

- De dienstverlening t.b.v. het ondersteunen (vooral op gebied van applicatiebeheer) van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters;
- Het uitvoeren van regelingen in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF) ter bevordering van actieve inclusie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Diverse ondersteunende diensten voor het Werkgeversservicepunt.

1.7 Fiscale aspecten

Sinds 1 januari 2016 is Laborijn als overheidsonderneming onderworpen aan de vennootschapsbelasting. Dit als gevolg van de Wet Modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen. Ter voorbereiding hierop heeft er in 2015 een inventarisatie plaatsgevonden van de werkzaamheden van Laborijn. Hieruit is gebleken dat de werkzaamheden die in het kader van de Wsw en Participatiewet worden uitgevoerd onder de vennootschapsbelastingplicht vallen. Echter Laborijn heeft ontheffing voor de vennootschapsbelasting aangevraagd. Hier is nog geen uitsluitsel over gegeven door de Belastingdienst.

Eind maart 2017 is Laborijn tot overeenstemming gekomen met de Belastingdienst over de werkwijze ten aanzien van de omzetbelasting. De belastingdienst heeft o.a. goedgekeurd dat Laborijn gebruik maakt van de “koepelvrijstelling”. Dit houdt in dat Laborijn de organisatiekosten zonder omzetbelasting mag doorbelasten aan de deelnemende gemeenten. Het voordeel hiervan is dat de deelnemende gemeenten niet onnodig aanspraak hoeven te maken op het BTW compensatiefonds. Daarnaast zijn met de belastingdienst afspraken gemaakt hoe door Laborijn de voorheffing omzetbelasting middels een verdeelsleutel moet terugvragen.

1.8 Nieuwe BBV

In de gewijzigde Besluit en Begroting en Verantwoording (BBV) wordt voorgeschreven dat de baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma’s geregistreerd mogen worden, maar voortaan in een apart programma gepresenteerd moeten worden.

In de BBV wordt overhead als volgt gedefinieerd: ‘Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren o.a. de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies[1], ICT-kosten van alle ondersteunende systemen, alle ambtelijke huisvestingskosten, alle uitbestedingskosten bedrijfsvoering en alle niet direct toe te rekenen kosten aan de verschillende programma’s’.

Deze nieuwe wijzigingen vanuit de BBV zijn in deze begroting toegepast.

[1] PIOFACH is een acroniem binnen de bedrijfsvoering waarmee alle relevante bedrijfsvoeringselementen gebundeld zijn. PIOFACH staat voor: Personeel; Informatievoorziening; Organisatie; Financiën; Automatisering; Communicatie; Huisvesting.

2. Programmabegroting 2018 – 2021

2.1 Algemeen

De begroting 2018 is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV 2004).

2.2 Programmabegroting

In onderstaande tabel zijn de programmalasten inclusief de indirecte kosten en exclusief transformatiekosten opgenomen.

Recapitulatie programma's	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten				
Inkomen & maatschappelijke participatie	34.167.207	34.446.720	34.904.952	35.255.810
Ontwikkelen naar werk	6.842.294	6.610.485	6.284.916	6.105.770
Werkgeversdienstverlening en detacheren	29.779.538	28.500.164	27.169.941	26.701.685
Algemene Overhead	1.744.073	2.236.063	2.784.275	2.532.022
Totaal	72.533.112	71.793.432	71.144.084	70.595.287
Lasten				
Inkomen & maatschappelijke participatie	34.167.207	34.446.720	34.904.952	35.255.810
Ontwikkelen naar werk	6.956.864	6.765.388	6.483.833	6.212.226
Werkgeversdienstverlening en detacheren	25.413.691	24.511.504	23.610.066	22.900.313
Algemene Overhead	5.995.350	6.069.821	6.145.232	6.226.938
Totaal	72.533.112	71.793.432	71.144.084	70.595.287
Begrotingsresultaat	0	0	0	0

De baten bestaan uit een vergoeding van de gemeenten voor de directe (programma) lasten en de indirecte lasten (beheers- en apparaatslasten). In de lasten zijn de directe (programma) lasten en de indirecte lasten (beheers- en apparaatslasten) opgenomen.
Per saldo bedraagt het begrotingsresultaat 2018 en volgende jaren nihil.

Voor de toelichting op de ramingen wordt verwezen naar de uitwerking bij de programma's die zijn opgenomen in hoofdstuk 3 tot en met 6. In bijlage 3 van deze begroting is de doorbelasting per gemeente nader gespecificeerd.

2.3 Uitgangspunten programmabegroting

Bij het opstellen van de begroting 2018 en meerjarenraming 2019 - 2021 zijn de volgende doelstellingen gehanteerd:

- Vanaf 2019 blijven de BUIG-uitgaven (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) binnen de daarvoor bedoelde BUIG-budgetten.
- Het aantal inwoners dat (per saldo) een beroep doet op de Participatiewet zal licht toenemen.
- Het percentage extern werkzame SW-medewerkers (ultimo 2016 78%) groeit in de periode tot 2021 naar 85%.
- Werkgevers worden gestimuleerd om detacheringen om te zetten in Begeleid Werken.

Hieronder volgt een toelichting op de gehanteerde uitgangspunten bij de afzonderlijke posten per programma.

Baten

Budget BUIG-uitkeringen
De BUIG-budgetten e.a. worden door het Rijk aan de gemeenten overgemaakt. De deelnemende gemeenten stellen deze ter beschikking aan Laborijn die voor de uitvoering van de betreffende programma's en verantwoording van deze gelden zorgt. In deze begroting zijn de directe programmalasten per gemeente begroot op basis van de verwachte gemiddelde aantallen uitkeringsgerechtigden. De bevoorschotting door de gemeenten vindt plaats op basis van de begroting.

Participatiebudget
De budgetten voor re-integratie en Wsw worden via een integratie-uitkering Sociaal Domein van het gemeentefonds aan de gemeenten toegekend. De budgetten in de begroting zijn gebaseerd op de september circulaire 2016. De deelnemende gemeenten stellen deze budgetten één op één ter beschikking aan Laborijn die voor de uitvoering van de betreffende programma's en verantwoording van deze gelden zorgt.

Netto omzet (opbrengst verkopen)
De netto omzet betreft de opbrengst van aan derden geleverde diensten en goederen, exclusief de over de omzet geheven omzetbelasting. Voor Laborijn betreft dit met name omzet uit detacheringen en omzet uit interne productie.

Overige bedrijfsopbrengsten
Hieronder zijn subsidies begroot en de begeleidingsopbrengst voor de voormalige WIW/ID doelgroep.

Lasten

Loonkosten ambtelijk personeel
Hieronder vallen de voor het jaar verschuldigde salarissen, het vakantiegeld, de eindejaarsuitkering en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremies, verminderd met ontvangen ziektegelden.

Overige kosten ambtelijk personeel
Hieronder zijn onder andere de navolgende posten opgenomen:

- **Vergoeding reiskosten**
  Hieronder is begroot de vergoeding van reis- en verblijfkosten.
- **Studiekosten**
  Om de vakkennis en vaardigheden van het begeleidend en ondersteunend personeel op niveau te houden en/of te verbeteren, is het noodzakelijk voortdurend te investeren in deze medewerkers. Met dat doel worden opleidingen en trainingen ingekocht bij derden. De kosten hiervan zijn hier opgenomen.
- **Overige kosten**
  Onder deze post staan de overige kosten die voortvloeien uit de dienstverbanden van het ambtelijk personeel.

Afschrijvingen
De afschrijvingskosten zijn berekend volgens een vast percentage van de aanschafprijs van de betreffende activa. Deze percentages zijn gebaseerd op de verwachte levensduur van de activa.

Rente
De rente betreft de resultante van de begrote te betalen en te ontvangen rente.

Huur
Onder deze post zijn de huurkosten opgenomen voortkomend uit de behoefte aan huisvesting.

Onderhoudskosten
De onderhoudskosten zijn geraamd op basis van de ervaringscijfers van de laatste jaren en de te verwachten activiteiten in het komende jaar. Tevens is hier de dotatie aan de voorziening groot onderhoud opgenomen. Deze voorziening is gebaseerd op een onderhoudsplan voor de komende jaren.

Energieverbruik
Hieronder zijn opgenomen de kosten voor verbruik van elektriciteit, gas, water.

Belastingen en verzekeringen
De belastingen en verzekeringen zijn begroot op basis van de huidige kosten, gecorrigeerd voor inflatie. Onder belastingen zijn onder andere opgenomen: de wettelijke aansprakelijkheidsverzekering, de autoverzekering voor het wagenpark en de bedrijfsschade verzekering.

Algemene kosten
Deze kosten zijn begroot op basis van de huidige kosten.

Loonkosten Sw
Hieronder vallen de voor het jaar verschuldigde salarissen, het betaalde vakantiegeld, de eindejaarsuitkering en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremies. Het ontvangen ziekengeld en de WAO-uitkeringen zijn hierop in mindering gebracht.

Vervoerskosten Sw
Voor vervoer van en naar het werk wordt, afhankelijk van de afstand en de omstandigheden, vervoer georganiseerd of vergoed.
Het vervoer kan zijn:
- Groepsvervoer door het bedrijf georganiseerd;
- Openbaar vervoer;
- Op eigen gelegenheid.

Overige personele kosten Sw
Hieronder zijn onder andere de navolgende posten opgenomen:
- **Arbo zorg**
  Dit betreffen de kosten van de uitbestede Arbo werkzaamheden.
- **Voorlichting, training en opleiding**
  De ontwikkeling van de Wsw'ers is een van de kerntaken van Laborijn. Ten behoeve hiervan worden opleidingen en trainingen ingekocht bij derden. De kosten hiervan zijn hier verantwoord.
- **Werkkleding**
  Hier zijn begroot de kosten van verstrekte werkkleding en/of het verstrekken van een vergoeding voor werkkleding.
- **Bijzondere voorzieningen**
  Hieronder zijn geraamd de aanpassingen aan werkplek, gereedschap en werkkleding en schoeisel die nodig zijn om de medewerkers (veilig) te kunnen laten werken. Ook zijn de bijdragen aan de personeelsverenigingen, alsmede uitgaven voor jubilea en dergelijke hier verantwoord.

Rijksbijdrage Sw
De rijksbijdrage is berekend, welke gebaseerd zijn op de realisatie van 2016. Per 2017 worden rijksbijdragen niet meer aan de woongemeente uitgekeerd maar aan de betalende gemeenten. Naar verwachting zal in de meicirculaire 2017 een aanpassing van de budgetten op basis van deze nieuwe systematiek plaatsvinden. Eveneens vindt dan herberekening van de budgetten per gemeente plaats

op basis van de realisatie in 2016. De budgetten in deze begroting zijn daarom berekend op basis van de op dit moment bekende macrobudgetten en kunnen daarom afwijken van de nieuwe berekeningssystematiek.

Subsidieresultaat SW
Het subsidieresultaat is het verschil tussen de subsidie die per medewerker wordt ontvangen en de loonkosten. Het subsidieresultaat is door Laborijn niet of nauwelijks te beïnvloeden. De ontwikkeling van de loonkosten wordt bepaald in de cao voor de Sw-sector. De subsidie wordt door de Rijksoverheid bepaald en in de komende jaren verder verlaagd.

Kosten Begeleid werken SW
Het betreft de aan bedrijven/organisaties te verstrekken loonkostensubsidie ter compensatie van de lagere arbeidsproductiviteit van Wsw'ers. Tevens zijn onder deze post de aan derden te betalen begeleidings- en plaatsingskosten opgenomen.

2.4 Verdeelsleutel uitvoeringskosten

De gemeente Montferland is een 'smalle' deelnemers in de GR en heeft alleen de uitvoering van de Wsw aan Laborijn overgedragen, dit in tegenstelling tot de andere deelnemende gemeenten. Voor de verdeling van de uitvoeringskosten werken we daarom vanaf 1 januari 2018 met twee verdeelsleutels:

1. Verdeelsleutel uitvoeringslasten Sociale Werkvoorziening

Het betreft hier het saldo van de directe- en indirecte (toegerekende) uitvoeringslasten minus de opbrengsten. Het saldo (tekort) wordt toegerekend aan alle gemeenten met als verdeelsleutel het aantal Wsw'ers per gemeente (in fte).

2. Verdeelsleutel uitvoeringslasten exclusief Sociale Werkvoorziening (Sw)

In dit geval gaat het over de directe- en indirecte (toegerekende) uitvoeringslasten die verband houden met alle niet-Wsw activiteiten. Deze lasten worden aan de deelnemende gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek toegerekend volgens een verdeelsleutel die is gebaseerd op twee componenten:
a. Voor 50% op basis van het aantal personen dat een uitkering ontvangt uit genoemde gemeenten;
b. Voor 50% op basis van het aantal inwoners uit die gemeenten.

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten is de verdeelsleutel van de uitvoeringskosten exclusief Sociale Werkvoorziening als volgt:
- 18,3% gemeente Aalten
- 50,7% gemeente Doetinchem
- 31,0% gemeente Oude IJsselstreek

Een uitwerking van de verdeling van de uitvoeringslasten treft u aan in bijlage 3.

3. Programma Inkomen & maatschappelijke participatie

3.1 Algemeen

In het programma Inkomen & maatschappelijke participatie worden de activiteiten van de verstrekking van de uitkeringen inzake de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Bbz verantwoord.

Centrale doelstelling van dit programma is het op een rechtmatige, tijdige en efficiënte wijze verstrekken van een inkomensvoorziening aan die inwoners die (nog) niet door middel van werk kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud. Daarnaast is het programma actief voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, om hen via sociale activeringstrajecten geleidelijk aan de regie terug te geven en de zelfredzaamheid te vergroten waardoor zij op termijn weer zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

In de begroting 2018 van Laborijn is rekening gehouden met de ambitie zoals weergegeven in het Ondernemingsplan 2017 en de Kadernota 2018 - 2021. Hierbij zijn de volgende kwalitatieve doelstellingen bepaald:

- Het rechtmatig verstrekken van de uitkeringen binnen vier weken (wanneer de benodigde gegevens beschikbaar zijn);
- Het percentage rechtmatigheidsfouten ligt onder de 1%;
- Een klanttevredenheid van minimaal 7,0;
- De uitstroom van ruim 400 klanten;
- Een vermindering van het aantal klachten en gegronde bezwaarschriften ten opzichte van eerdere jaren.

Door de invoering van de Participatiewet wordt de instroom in de Wajong beperkt tot volledig en duurzaam arbeidsongeschikten en is er geen instroom meer in de Wsw. Hoewel deze maatregelen kunnen leiden tot extra instroom in de bijstand is, gezien de aard van de Participatiewet, de instroom lager dan in de oorspronkelijke regelingen.

Een belangrijk aandachtspunt is de actuele ontwikkeling van het aantal statushouders. Met de groei van het aantal vluchtelingen dat een verblijfsvergunning heeft of gaat krijgen, groeit ook de instroom in de bijstand. Het is op dit moment moeilijk een voorspelling te doen over de omvang van deze groei. Er is dus een risico dat door toename van het aantal statushouders er meer beroep wordt gedaan op de bijstand dan waarmee in de begroting rekening wordt gehouden.

Laborijn zet zich maximaal in om de uitgaven die ten laste komen van het BUIG-budget te beperken. De financiële risico’s voor het overschrijden van het BUIG budget worden door de deelnemende gemeenten afgedekt.

3.2 Programmalasten

In de onderstaande tabel zijn de programmalasten en directe lasten (loonkosten) weergegeven, zoals die voor het programma Inkomen & maatschappelijke participatie worden verwacht. Door aanpassing van de programma's is de langdurige loonkostensubsidie overgeheveld naar het programma Werkgeversdienstverlening & detachering.

Een toelichting per gemeente is terug te vinden in bijlage 1 van deze begroting. Eventuele effecten van de vangnetregeling zijn niet in deze begroting verwerkt.

BUIG totaal (excl. loonkostensub.) Laborijn	Jaarrekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten							
Gemeentelijke bijdragen							
Bijdrage kosten bijstand	26.108.607	26.570.800	31.577.861	31.261.001	31.518.701	31.954.903	32.283.511
Bijdrage directe programmakosten		-	-	2.181.207	2.203.019	2.225.049	2.247.299
Totaal baten	26.108.607	26.570.800	31.577.861	33.442.207	33.721.720	34.179.952	34.530.810
Lasten							
PW	24.452.202	24.190.100	29.163.658	28.988.645	29.241.315	29.639.364	29.937.897
IOAW	1.831.059	1.907.700	2.357.216	2.515.956	2.522.524	2.555.827	2.582.076
IOAZ	221.724	261.900	248.987	258.686	257.269	260.612	263.280
BBZ Starters		324.100	113.000	112.713	112.593	114.101	115.258
Langdurige loonkostentoeslag	152.469	285.000	310.000				
Totaal	26.657.454	26.968.800	32.192.861	31.876.001	32.133.701	32.569.903	32.898.511
Af: ontvangsten	548.847	398.000	615.000	615.000	615.000	615.000	615.000
Totaal directe programmalasten	26.108.607	26.570.800	31.577.861	31.261.001	31.518.701	31.954.903	32.283.511
Totaal begrote lasten BUIG	-	-	-	2.181.207	2.203.019	2.225.049	2.247.299
Totaal lasten	26.108.607	26.570.800	31.577.861	33.442.207	33.721.720	34.179.952	34.530.810
Totaal	-	-	-	-	-	-	-

Voor de berekening van de lasten voor het BUIG-budget is uitgegaan van een gemiddeld aantal inwoners dat een beroep doet op een uitkering (zie onderstaande tabel) keer een gemiddeld bedrag per uitkeringsgerechtigde.

Omschrijving	Gemiddeld aantal cliënten 2017	Gemiddeld aantal cliënten 2018	Gemiddeld aantal cliënten 2019	Gemiddeld aantal cliënten 2020	Gemiddeld aantal cliënten 2021
BUIG					
PW < 21 jaar	68	67	67	69	69
PW 21 - 65 jaar	1979	1977	1987	2028	2030
PW inrichting	74	74	74	76	76
PW Krediethypotheek	8	8	8	8	8
IOAW	168	166	166	170	170
IOAZ	16	16	16	16	16
Bbz (startende ondernemers)	8	8	8	8	8
Totaal gemiddeld aantal cliënten	2320	2315	2326	2375	2377

De BUIG-budgetten van de gemeenten voor 2018 – 2021 zijn geraamd op basis van het voorlopig (percentage) budgetaandeel per gemeente in het macro BUIG-budget 2017. In onderstaande tabel is per gemeente de begrote lasten tegenover het budget gezet.

Omschrijving	Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021		
(bedragen x € 1.000)	D	OIJ	Aal	D	OIJ	Aal	D	OIJ	Aal	D	OIJ	Aal
Budget BUIG incl. loonkostensub.	18.076	8.801	4.352	18.446	8.981	4.441	18.689	9.100	4.499	18.873	9.189	4.544
Begrote lasten BUIG prog. IMP	17.637	9.193	4.431	18.180	8.910	4.429	18.456	9.018	4.481	18.635	9.115	4.534
Begrote lasten BUIG prog. WGDD	230	70	10	230	70	10	230	70	10	230	70	10
Saldo	209	(462)	(89)	36	1	2	3	12	8	8	4	-

De doelstelling van Laborijn is vanaf 2019 met de door de Rijksoverheid ter beschikking gestelde operationele budgetten (BUIG, re-integratiebudget) uit te komen. Dit is gebaseerd op de verwachting dat in de loop van 2017 de synergie-effecten van de fusie resulteren in een toenemende uitstroom van inwoners naar werk.

3.3 Bbz voor gevestigde ondernemers / Bijzondere (belaste) bijstand

3.3.1 Bbz voor gevestigde ondernemers

De financiering van de Bbz 2004 voor gevestigde ondernemers vindt nog plaats op basis van declaratie bij het Rijk. Dit houdt in dat tegenover uitgaven voor bedrijfskapitaal en levensonderhoud een vergoeding staat van 75%. De kosten van onderzoek (levensvatbaarheidstoets) worden voor 90% vergoed door het Rijk.
De Bbz 2004 is een grillige regeling omdat moeilijk te voorspellen is hoeveel ondernemers een beroep doen op deze regeling. Daarnaast kan er sprake zijn van forse kredieten. Deze kredieten zijn vastgesteld op basis van prognoses van 2016. De Bbz kent een vorm van een vangnetregeling. Hierdoor zijn de risico's voor de individuele gemeenten beperkt.

3.3.2 Bijzondere (belaste) bijstand (incl. aanverwante regelingen)

Laborijn voert de belaste bijzondere bijstand uit voor alle drie de gemeenten en de verstrekkingen in het kader van de individuele studietoeslag.
Voor de gemeente Doetinchem voert Laborijn de individuele inkomenstoeslag uit. Voor de gemeente Oude IJsselstreek wordt de Collectieve Ziektekostenverzekering uitgevoerd. In de begroting zijn hiervoor geen bedragen opgenomen.
Verstrekkingen die Laborijn doet voor deze regelingen worden volledig doorberekend aan de betreffende gemeente(n).

In onderstaande tabel zijn de begrote bedragen weergegeven van zowel de Bbz voor gevestigde ondernemers als de Bijzondere (belaste) bijstand.

Overige regelingen Laborijn	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bbz (gevestigde ondernemers)	47.916	50.000	77.000	77.000	77.000	77.000	77.000
Bijzondere bijstand	493.000	425.000	700.000	648.000	648.000	648.000	648.000
Totale lasten	540.916	475.000	777.000	725.000	725.000	725.000	725.000

De stijging van de kosten bijzondere bijstand in de gewijzigde begroting 2017 bestaat voornamelijk uit de lasten van de gemeente Aalten en de gewijzigde financieringssystematiek van de overbruggingsuitkering van de gemeente Doetinchem.

4. Programma Ontwikkelen naar werk

4.1 Algemeen

Het programma Ontwikkelen naar werk is gericht op werk of de uitstroom naar werk. Met een eigen inkomen kunnen inwoners actief en zelfstandig participeren in de samenleving. Daarom richt het programma Ontwikkelen naar werk op de volgende activiteiten:

- Het uitvoeren van (arbeids)ontwikkeltrajecten voor inwoners met een Participatiewet-uitkering die binnen maximaal 12 maanden een betaalde baan kunnen verwerven of betaald werk kunnen uitvoeren;
- Het ontwikkelen van Wsw'ers die nu een werkplek binnen Laborijn hebben, naar een externe werkplek bij een reguliere werkgever.

De inzet is om de huidige vorm van beschut werk binnen de SW tot een minimum te beperken.

Het programma bestaat uit twee onderdelen:

- Re-integratie;
- Werkleercentra, inclusief SW/beschut werk.

Re-integratie

De centrale doelstelling van dit onderdeel is de (arbeids-)ontwikkeling van werkzoekenden, waardoor hun kansen op de reguliere arbeidsmarkt worden vergroot. Voor de ontwikkeling van werkzoekenden vormen de Werkleercentra een belangrijk onderdeel.

Voor de begroting 2018 zijn de volgende doelstellingen bepaald:

- Het inzetten van 500 re-integratietrajecten die leiden tot minimaal 225 plaatsingen naar betaald werk. Daarnaast volgen ongeveer 50 Wsw'ers een dergelijke traject.
- Het realiseren van 20% detachering van Wsw'ers die in 2017 een interne werkplek hebben.

Werkleercentra

Per 1 januari 2017 heeft Laborijn 3 werkleercentra: één in Doetinchem, één in Ulft en één in Aalten. Binnen de werkleercentra vinden de re-integratie activiteiten plaats. Met werk-leertrajecten wordt inzicht gegeven in verkregen talenten, competenties en vaardigheden van werkzoekenden en eventuele belemmeringen.

Beschut werken

Binnen beschut werken zijn mensen met een Wsw-status werkzaam binnen een beschutte werkomgeving. Zij hebben een dienstverband vanuit Laborijn. De ambitie is om het aantal fte dat intern werkzaam is, terug te brengen naar circa 115 fte aan het einde van 2018. Nieuw beschutte werkplekken worden zo veel mogelijk bij werkgevers gerealiseerd.

4.2 Totale lasten programma Ontwikkelen naar werk

In onderstaande tabel zijn de totale baten en lasten van het programma Ontwikkelen naar werk samengevat. Aangezien er sprake is van een nieuwe programma-indeling, zijn de werkelijke cijfers 2016 niet in de onderstaande tabel meegenomen.

Ontwikkelen naar werk	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten						
Omzet						
Intern werk	150.000	303.000	246.000	239.000	226.000	218.000
-/- Directie productiekosten	-25.000	-30.000	-24.000	-23.000	-22.000	-21.000
	125.000	273.000	222.000	216.000	204.000	197.000
Gemeentelijke bijdragen						
Budget re-integratie	450.000	2.064.000	2.077.000	2.101.000	2.113.000	2.115.000
Budget Sw	2.879.000	4.005.000	3.994.252	3.761.404	3.452.603	3.296.034
Bijdrage directe programmakosten	-		549.041	532.082	515.313	497.736
	3.329.000	6.069.000	6.620.294	6.394.485	6.080.916	5.908.770
Totaal opbrengsten	**3.454.000**	**6.342.000**	**6.842.294**	**6.610.485**	**6.284.916**	**6.105.770**
Lasten						
Lasten Sw						
Lasten detacheringen						
Loonkosten Sw	3.045.000	4.360.000	4.263.261	4.067.431	3.794.748	3.542.387
Lage inkomensvoordeel (liv)	-129.000	-54.000	-53.641	-51.253	-48.013	-44.985
Vervoerskosten	54.000	40.000	40.061	38.823	36.766	34.859
Overige pers. kosten Sw	69.000	82.000	81.141	77.305	72.020	67.229
Totale lasten Sw	3.039.000	4.428.000	4.330.822	4.132.307	3.855.520	3.599.490
Lasten re-integratie						
ID-banen	93.000	75.000	68.000	55.000	55.000	45.000
Wiw	285.000	347.000	330.000	330.000	306.000	280.000
Kinderopvang	35.000	49.000	51.000	52.000	52.000	53.000
Werk Leer Centrum	37.000	-	-	-	-	-
Interne trajecten	-	1.320.000	1.355.000	1.391.000	1.427.000	1.464.000
Externe trajecten	-	113.000	113.000	113.000	113.000	113.000
Vergoedingen en premies	-	160.000	160.000	160.000	160.000	160.000
Totale lasten re-integratie	450.000	2.064.000	2.077.000	2.101.000	2.113.000	2.115.000
Programma gerelateerde lasten	-	-	549.041	532.082	515.313	497.736
Totaal lasten	**3.489.000**	**6.492.000**	**6.956.864**	**6.765.388**	**6.483.833**	**6.212.226**
Resultaat	**-35.000**	**-150.000**	**-114.570**	**-154.903**	**-198.917**	**-106.456**

5. Programma Werkgeversdienstverlening & detachering

5.1 Algemeen

Het programma Werkgeversdienstverlening & detachering (WGDD) heeft als doelstelling om duurzame plaatsingen op de arbeidsmarkt te realiseren, waarbij rekening wordt gehouden met de talenten, capaciteiten, competenties en vaardigheden van de inwoner.
Alles wat de WGDD doet, richt zich op het bereiken van doorstroom naar betaald werk, bij voorkeur in de vorm van een dienstverband bij een reguliere werkgever. Laborijn doet dit in samenwerking met het werkgeversservicepunt. De screening van nieuwe cliënten van de Participatiewet wordt daarom gedaan door WGDD.
Om werkzoekenden te laten uitstromen/activeren, zet Laborijn diverse re-integratie instrumenten in:

- Loonkostensubsidie BUIG: de loonkostensubsidie is gericht op re-integratie. Doel van de loonkostensubsidie is om een werkgever te compenseren voor het verschil tussen het wettelijk minimumloon en de feitelijk gerealiseerde loonwaarde.
- Loonkostensubsidie Participatiegelden: een dergelijke inzet van loonkostensubsidie is tijdelijk en bedoeld als overbrugging.
- Proefplaatsing of stageplaats: het doel moet zijn om te komen tot duurzame arbeid.
- Participatieplaatsen: Laborijn kan op basis van de Wet Stimulering Arbeidsparticipatie (STAP) een inwoner een participatieplaats aanbieden.
- Loonwaardemeting: deze meting is noodzakelijk voor onder andere de bepaling van de loonkostensubsidie.

5.2 Programmalasten

In onderstaande tabel zijn de totale baten en lasten van het programma Werkgeversdienstverlening & detachering samengevat.

Werkgeversdienstverlening & detachering	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten						
Omzet						
Groepsdetachering	3.753.000	5.215.000	5.132.000	4.969.000	4.789.000	4.615.000
Individuele detachering	1.377.000	1.700.000	1.673.000	1.620.000	1.561.000	1.504.000
	5.130.000	6.915.000	6.805.000	6.589.000	6.350.000	6.119.000
Gemeentelijke bijdragen						
BUIG-budget (loonk.subsidie (lang))	-	-	310.000	310.000	310.000	310.000
Budget re-integratie	2.125.200	914.000	1.151.000	1.275.000	1.379.000	1.675.000
Budget Sw	15.964.000	21.563.000	19.535.748	18.328.596	17.113.397	16.559.966
Bijdrage directe programmakosten	-		1.977.790	1.997.568	2.017.544	2.037.719
	18.089.200	22.477.000	22.974.538	21.911.164	20.819.941	20.582.685
Totaal opbrengsten	**23.219.200**	**29.392.000**	**29.779.538**	**28.500.164**	**27.169.941**	**26.701.685**
Lasten						
Lasten detacheringen (Sw)						
Loonkosten Sw	15.278.000	21.926.000	20.851.462	19.819.811	18.809.295	17.797.696
Lage inkomensvoordeel (liv)	-646.000	-272.000	-262.359	-249.747	-237.987	-226.015
Vervoerskosten	271.000	200.000	195.939	189.177	182.234	175.141
Overige pers. kosten Sw	346.000	412.000	396.859	376.695	356.980	337.771
Kosten begeleid werken	693.000	793.000	793.000	793.000	793.000	793.000
Totale lasten Sw	15.942.000	23.059.000	21.974.901	20.928.936	19.903.523	18.877.594
Lasten re-integratie						
Loonkostensubsidie (RI-budget)	570.000	785.000	1.022.000	1.146.000	1.250.000	1.546.000
Loonkostensubsidie (BUIG budget)	-	-	310.000	310.000	310.000	310.000
Werkgeversservicepunt	-	129.000	129.000	129.000	129.000	129.000
Re-integratietrajecten	999.200	-	-	-	-	-
Re-integratietrajecten in eigen beheer	556.000	-	-	-	-	-
Totale lasten re-integratie	2.125.200	914.000	1.461.000	1.585.000	1.689.000	1.985.000
Programma gerelateerde lasten	-	-	1.977.790	1.997.568	2.017.544	2.037.719
Totaal lasten	**18.067.200**	**23.973.000**	**25.413.691**	**24.511.504**	**23.610.066**	**22.900.313**
Resultaat	**5.152.000**	**5.419.000**	**4.365.847**	**3.988.661**	**3.559.874**	**3.801.373**

6. Programma Algemene overhead

In het gewijzigde Besluit en Begroting en Verantwoording (BBV) wordt voorgeschreven dat de baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd mogen worden, maar voortaan in een apart programma gepresenteerd moeten worden.

In de BBV wordt overhead als volgt gedefinieerd: 'Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren o.a. de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies, ICT-kosten van alle ondersteunende systemen, alle ambtelijke huisvestingskosten, alle uitbestedingskosten bedrijfsvoering en alle niet direct toe te rekenen kosten aan de verschillende programma's'.

6.1 Programmalasten

Onderstaande tabel geeft de verwachte omvang van het financiële kader weer waarbinnen de activiteiten uitgevoerd moeten worden.

Beheers- en apparaatslasten	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Loon- en Salariskosten	7.676.490	7.601.100	8.049.000	3.401.750	3.437.317	3.473.240	3.509.523
Overige personeelskosten	273.710	306.900	571.000	495.634	503.069	510.615	519.295
Huisvestingskosten	710.664	672.000	557.000	564.798	573.270	581.869	591.761
Facilitaire kosten	728.009	854.100	811.000	822.354	834.689	847.210	861.612
Automatiseringskosten	625.466	661.100	701.000	710.814	721.476	732.298	744.747
Incidentele baten en lasten	260.865	-	-	-	-	-	-
Lasten bedrijfsvoering	10.275.204	10.095.200	10.689.000	5.995.350	6.069.821	6.145.232	6.226.938
DVO gemeente Aalten/RMC	-907.716	-78.500	-23.000	-	-	-	-
Dekking programma WGDD	-	-	-	-4.365.847	-3.988.661	-3.559.874	-3.801.373
Dekking programma ONW	-4.716.164	-5.850.000	-5.270.000	114.570	154.903	198.917	106.456
Dekking kosten beheers- en apparaatsl.	-5.623.880	-5.928.500	-5.293.000	-4.251.277	-3.833.758	-3.360.957	-3.694.916
Totale lasten	4.651.324	4.166.700	5.396.000	1.744.073	2.236.063	2.784.275	2.532.022

Bij de opzet van de begrote beheers- en apparaatslasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De loon- en salariskosten voor 2018 tot en met 2021 zijn geraamd op basis van de loonkosten van 2017 na de begrotingswijziging 2017. Hierbij is rekening gehouden met een gelijkblijvend ambtelijk personeelsbestand en 1% verhoging van de loonkosten per jaar.
- De overige uitvoeringskosten, zijn alle kosten behalve de loon- en salariskosten. Voor 2018 tot en met 2021 volgen deze kosten de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP) zoals opgenomen in de meicirculaire 2016. Dit is weergegeven in de onderstaande tabel:

Jaar	2018	2019	2020	2021
% aanpassing prijsontwikkeling	1,4%	1,5%	1,5%	1,7%

- Er wordt uitgegaan van gelijkblijvende huisvestingskosten, die zijn gebaseerd op de kosten van de momenteel in gebruik zijnde locaties. Derhalve volgen de huisvestingskosten de bovenstaande prijsontwikkeling.
- De uitvoeringskosten worden op basis van vastgelegde verdelingsmethodiek toegerekend aan de programma's.

In de volgende paragrafen worden de kosten die in de bovenstaande tabel Beheers- en apparaats-lasten zijn weergegeven per categorie nader toegelicht.

6.2 Loon- en salarislasten

Loon- en Salarislasten	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Salarissen en sociale premies	8.472.209	8.300.100	9.524.000	9.619.788	9.715.986	9.813.145	9.911.277
Inhuur tijdelijk personeel	266.951	-	-	-	-	-	-
Doorbelasting naar Programma's	-	-	-	-6.063.038	-6.123.669	-6.184.905	-6.246.754
Totaal loonkosten	8.739.160	8.300.100	9.524.000	3.556.750	3.592.317	3.628.240	3.664.523
Inkomsten uit detachering/diensten	-324.670	-143.000	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000
Doorbelasting naar W-deel	-738.000	-556.000	-1.320.000	-	-	-	-
Totaal	7.676.490	7.601.100	8.049.000	3.401.750	3.437.317	3.473.240	3.509.523

Toelichting:

- Op de regel Totaal in bovenstaande tabel staan de personeelslasten van het personeel dat onder overhead kan worden geschaald, hierdoor ontstaat een groot verschil tussen 2017 en 2018. Dit verschil wordt verklaard door de nieuwe verantwoordingswijze van de BBV. Hierin wordt voorgeschreven dat de baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd mogen worden, maar voortaan in een apart programma gepresenteerd moeten worden. De loon- en salarislasten (inclusief garantieloon) van de medewerkers die direct werkzaam zijn ten behoeve van de programma's worden wel doorbelast naar de programma's.
- In de begroting en meerjarenraming wordt vanaf 2018 rekening gehouden met een gelijkblijvend ambtelijk personeelsbestand vanwege twee verwachte bewegingen. Ten eerste is rekening gehouden met een geleidelijke afname van personele lasten vanwege een afname van het aantal Wsw'ers. Ten tweede is rekening gehouden met een geleidelijke toename van personele lasten vanwege een grotere doelgroep Participatiewet die een beroep doet op Laborijn. Er wordt vanuit gegaan dat deze af- en toename elkaar in evenwicht houden.

6.3 Overige personeelslasten

Overige Personeelslasten	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Reiskosten woon-werk	45.650	60.000	60.000	60.840	61.753	62.679	63.744
Opleidingen	60.443	80.100	240.000	160.000	162.400	164.836	167.638
Arbodienst	160	12.300	-	-	-	-	-
Overige personeelskosten	105.192	61.500	168.000	170.352	172.907	175.501	178.484
Reis- en verblijfkosten	49.833	75.000	75.000	76.050	77.191	78.349	79.681
Representatiekosten	12.433	18.000	18.000	18.252	18.526	18.804	19.123
Bestuurskosten	-	-	10.000	10.140	10.292	10.446	10.624
Totaal	273.711	306.900	571.000	495.634	503.069	510.615	519.295

Toelichting:

- De stijging van de opleidingskosten wordt vanaf 2018 geschat op 1,5% van de totale salariskosten.
- Er worden vanaf 2017 jaarlijks structurele bestuurskosten gemaakt in de vorm van presentiekosten.

6.4 Huisvesting

Huisvesting	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Afschrijving	118.037	122.000	130.000	131.820	133.797	135.804	138.113
Gas	122.774	113.000	113.000	114.582	116.301	118.045	120.052
Electra	77.965	88.000	88.000	89.232	90.570	91.929	93.492
Water	3.722	6.000	6.000	6.084	6.175	6.268	6.374
Schoonmaakkosten	177.823	165.000	165.000	167.310	169.820	172.367	175.297
Verzekeringen/belastingen	79.737	100.000	90.000	91.260	92.629	94.018	95.617
Onderhoud gebouw/terrein	250.888	250.000	250.000	253.500	257.303	261.162	265.602
Huuropbrengsten	-441.981	-400.000	-400.000	-405.600	-411.684	-417.859	-424.963
Huur gebouwen/ruimten	321.699	228.000	115.000	116.610	118.359	120.135	122.177
Totaal	710.664	672.000	557.000	564.798	573.270	581.869	591.761

Toelichting:

- De huuropbrengsten worden gegenereerd door de verhuur van meerdere ruimtes gelegen in de gebouwen aan de Terborgseweg te Doetinchem.
- De huisvestingskosten zijn gebaseerd op de kosten van de momenteel in gebruik zijnde locaties.

6.5 Algemene kosten

Algemene kosten	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Telefoon	60.750	70.000	80.000	81.120	82.337	83.572	84.993
Huur apparaten	51.602	66.000	40.000	40.560	41.168	41.786	42.496
Kantoorartikelen	48.085	49.000	55.000	55.770	56.607	57.456	58.432
Porti	55.269	64.000	64.000	64.896	65.869	66.857	67.994
Abonnementen	107.356	119.000	119.000	120.666	122.476	124.313	126.426
Advieskosten	34.110	59.000	59.000	59.826	60.723	61.634	62.682
Accountantskosten	64.080	64.600	67.000	67.938	68.957	69.991	71.181
Juridische kosten	48.785	40.000	45.000	45.630	46.314	47.009	47.808
Overige algemene kosten	24.869	50.000	30.000	30.420	30.876	31.339	31.872
Communicatiekosten	25.249	35.400	35.000	35.490	36.022	36.563	37.184
Kantinekosten	130.394	111.000	111.000	112.554	114.242	115.956	117.927
Autokosten	102.120	120.000	100.000	101.400	102.921	104.465	106.241
Bank- en rentekosten	-24.660	6.100	6.000	6.084	6.175	6.268	6.374
Totaal	728.009	854.100	811.000	822.354	834.689	847.210	861.612

Toelichting:

- Hieronder vallen alle kosten van ondersteuning van de bedrijfsvoering alsmede de kosten die niet rechtstreeks aan één van de programma's zijn toe te rekenen.

6.6 Automatisering

Automatisering	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Software licenties/onderhoud	235.258	250.000	290.000	294.060	298.471	302.948	308.098
Samenwerkingsverbanden Doetinchem	390.208	411.100	411.000	416.754	423.005	429.350	436.649
Totaal	625.466	661.100	701.000	710.814	721.476	732.298	744.747

Toelichting:

- Software licenties/ onderhoud betreffen licentiekosten en onderhoudskosten.
- Laborijn heeft met het Samenwerkingsverband Doetinchem een Service Level Agreement (SLA) met betrekking tot ICT- ondersteuning. Het functioneel beheer wordt door Laborijn zelf gedaan.

7. Programma Algemene Dekkingsmiddelen

7.1 Algemeen

Het programma Algemene Dekkingsmiddelen is een algemeen programma. In dit programma zijn geen begrote baten en lasten opgenomen

Actuele beleidscontext / beleidskaders
Het belangrijkste beleidskader voor dit programma is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De BBV schrijft voor dat Laborijn jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Vanaf 2018 gelden nieuwe richtlijnen ten aanzien van de begrotings- en verantwoordingsstukken. Deze zijn in de begroting 2018 en meerjarenraming verwerkt.

Risico's
De risico's met betrekking tot de algemene dekkingsmaatregelen worden beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

7.2 Wat willen we bereiken?

In deze paragraaf staan de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen beschreven ten aanzien van het programma Algemene Dekkingsmiddelen.

Kwalitatieve doelstellingen

	Doelstelling
7.2.1	De begroting is sluitend.

Kwantitatieve doelstelling

	Doelstelling	Resultaat 2018	Meetinstrument
7.2.2	De begroting 2018 en het meerjarenperspectief zijn structureel en reëel in evenwicht	0	Financiële administratie

7.3 Wat gaan we ervoor doen om de doelen te bereiken?

	Inzet	Prestaties 2018
7.3.1	Monitoring	Om een sluitende begroting te houden, worden relevante ontwikkelingen gevolgd.

7.4 Wat gaat het kosten, inclusief overzicht incidentele baten en lasten?

Voor het programma Algemene Dekkingsmiddelen zijn geen ramingen opgenomen. Daarnaast is het de taak van Laborijn om een begroting op te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Dit betekent dat tegenover structurele lasten in ieder geval een gelijk bedrag aan structurele baten staat.

Programma	**Omschrijving**	**Baten**	**Lasten**
Inkomen & maatschappelijke participatie	-	-	-
Ontwikkelen naar werk	-	-	-
Werkgeversdienst- verlening & detachering	-	-	-
Algemene Overhead	-	-	-
	Totaal	**-**	**-**

Tot de incidentele baten en lasten worden de baten en lasten gerekend die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Alle overige baten en lasten zijn structureel. Uit de tabel is af te leiden dat de begroting en meerjarenraming van Laborijn structureel en reëel in evenwicht is.

8. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

8.1 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Bij het weerstandsvermogen is van belang de mate waarin Laborijn in staat is middelen vrij te maken voor substantiële tegenvallers (niet begrote kosten en risico's) op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de Gemeenschappelijke Regeling beschikt om de niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. De hoogte van het weerstandsvermogen is voor het bestuur van belang voor het inzicht in de financiële positie van de Gemeenschappelijke Regeling. Hoe groot die buffer moet zijn, hangt mede af van de risico's die de Gemeenschappelijke Regeling loopt. Deze moeten van jaar tot jaar in beeld worden gebracht.

8.2 Beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's

In het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de Gemeenschappelijke Regeling dient aan te geven:

- Welke risico's in de Gemeenschappelijke Regeling spelen;
  Risico's zijn in dit verband gedefinieerd als onzekere of onverwachte gebeurtenissen die het behalen van de strategische doelstellingen van de organisatie in gevaar brengen. Niet alle risico's zijn in dit verband relevant. Zo zijn sommige risico's op een andere wijze afgedekt door:
  - Een verzekering: er zijn verzekeringen afgesloten voor risico's van brand, bedrijfsschade, transport, werkmaterieel en voertuigen, aansprakelijkheid en rechtsbijstand.
  - Een voorziening: Deze risico's betreffen onzekere verplichtingen, voortkomend uit activiteiten/transacties in het verleden. Deze verplichtingen zijn qua omvang en/of tijdstip waarop ze zich voordoen, maar zijn redelijkerwijs in te schatten.
- Welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is (zijn) bij tegenvallers;
- Wat het beleid is ten aanzien van risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

Vooralsnog beschikt Laborijn over een vrij besteedbare reserve van circa € 3,6 mln. (2016) waarmee risico's kunnen worden gedekt.

8.3 Risico's van niet financiële aard

Naast de directe financiële risico's bestaan er risico's van niet-financiële aard. Dit is bijvoorbeeld het risico dat er niet conform geldende wetgeving op het gebied van privacy, arbeidsomstandigheden, archivering of milieu wordt gewerkt.

Laborijn beheert veel persoonsgebonden en privacy gebonden gegevens die veelvuldig worden uitgewisseld met ketenpartners. De voorschriften van de Wet op de privacy worden daarbij ook in 2017 en volgende jaren volledig gevolgd. Gezien de ontwikkelingen in het werkveld waarbij in toenemende mate gebruik zal worden gemaakt van elektronische gegevensuitwisseling is sprake van blijvende alertheid voor dit aspect.

8.4 Inventarisatie van de risico's

Hoewel er bij Laborijn, op het moment van het opstellen van deze begroting, nog geen risico-inventarisatie heeft plaatsgevonden zijn er wel een aantal risico's te duiden. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Onderwerp	Omschrijving risico	Omschrijving kans	Omschrijving beheersmaatregel	Geschatte financiële omvang in € 1.000	Mogelijk jaar waarin het risico manifest wordt
Rijksbijdrage Gebundelde uitkering (BUIG):	Niet, niet juist of niet tijdig verantwoorden geeft financieel risico.	Proces is bekend en wordt zowel door FA als control strak gevolgd.	Proces herschrijven, in planning en control agenda laten "popuppen"	0	Jaarlijks
	Overbesteding komt voor rekening deelnemende gemeenten.	Kans is reëel. De prestatie moet minimaal gelijke tred houden met het landelijke gemiddelde.	Monitoren uitgaven/ inkomsten en effectiviteit inzet re-integratiemiddelen en beleid.	p.m.	Jaarlijks
Re-integratie	Niet juiste inzet W-deel geeft kans op overbesteding I-deel.	Kans op dit risico is reëel, omdat re-integratie dynamisch is.	Monitoring en evaluatie beleid re-integratie en waar nodig aanvullende maatregelen.	160	Jaarlijks
Wsw	Het onverwacht wegvallen van opbrengsten uit (groeps) detacheringsopdracht (en).	Kans is reëel.	Monitoring ontwikkeling (groeps) detacheringen en zonodig tijdig maatregelen nemen.	692	Jaarlijks
Beheers- en apparaatskosten	Er wordt op reële basis begroot waarbij weinig ruimte is voor onvoorziene uitgaven.	Kans op dit risico is reëel, omdat de organisatie op dit moment in een transformatiefase zit. Hierdoor kunnen onverwachte interne en externe factoren invloed hebben op de uitvoeringskosten.	Monitoring uitvoeringskosten en waar nodig aanvullende maatregelen.	300	Jaarlijks
Huisvesting	Er is een risico dat de geplande huisvesting een lange doorlooptijd kent, waardoor eventueel extra huurkosten en onderhoudskosten moeten worden gemaakt.	Kans op dit risico is reëel. Omdat de huisvesting onderdeel is van de transformatiefase, kan de planning met betrekking tot de huisvesting mogelijk aangepast worden.	Monitoring en besluitvorming huisvesting en waar nodig aanvullende maatregelen.	p.m.	Incidenteel
Uittreding gemeente	Er is een risico dat een gemeente uit de GR treedt.		In de GR statuten is hiervoor opgenomen dat de financiele schade die door uittreding aan de dienst wordt toegebracht, inclusief de hierdoor ontstane wachtgeldverplichtingen , aan de uittredende gemeente in rekening wordt gebracht.	p.m.	Incidenteel

8.5 Kengetallen

Gelet op artikel 11, derde lid, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dienen in de begroting de volgende kengetallen te worden opgenomen. De Laborijn kengetallen zijn berekend over 2016 of per 31 december 2016. Om enige duiding aan de cijfers te geven zijn ze vergeleken met de kengetallen voor alle Gelderse gemeenten. De gegevens zijn afkomstig van de site Financieel Toezicht Gemeenten van de provincie Gelderland. De laatst gepubliceerde gegevens betreffen 2015.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Zowel de netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor Laborijn -/- 7,9%. Dit is ruim lager dan het kengetallen voor alle Gelderse gemeenten van 57% (netto schuldquote) respectievelijk 44% (netto schuldquote gecorrigeerd).

Het solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. De solvabiliteitsratio bedraagt voor circa Laborijn 36%. Het kengetallen voor alle Gelderse gemeenten is 34%.

Grondexploitatie
Dit kengetal is voor Laborijn niet van toepassing.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeenschappelijke regeling heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte voor Laborijn bedraagt 1,56%. Het kengetallen voor alle Gelderse gemeenten is 1,55%.

Belastingcapaciteit
Dit kengetal is voor Laborijn niet van toepassing.

9. Paragraaf Financiering

9.1 Algemeen

De financieringsfunctie van Laborijn is alleen gericht op ondersteuning van haar publieke taak. Het beheer heeft uitsluitend een voorzichtig en risicomijdend karakter. De uitvoering daarvan vindt plaats binnen de kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en hetgeen door het Algemeen Bestuur van Laborijn aan kaders is vastgesteld in de financiële verordening en het treasurystatuut. Voor de uitvoering van de financieringsfunctie worden de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt nauwlettend gevolgd.

9.2 Kasgeldlimiet

Het kasgeldlimiet is een instrument om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken. Hiermee wordt voorkomen dat fluctuaties in de korte rente (maximaal 1 jaar) een relatief grote impact op de rentelasten hebben. De kasgeldlimiet is bepaald op een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (op dit moment 8,2%) van de jaarbegroting.

	Kasgeldlimiet				*(bedragen x € 1.000)*
		1e kwartaal	**2e kwartaal**	**3e kwartaal**	**4e kwartaal**
	Omvang begroting per 1 januari 2018	61.693	61.693	61.693	61.693
1	Toegestane kasgeldlimiet				
	- in %	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
	- in €	5.059	5.059	5.059	5.059
	Omvang vlottende korte schuld				
	- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0
2	- schuld in rekening-courant	0	0	0	0
	- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
	- overige geldleningen niet zijn de vaste schuld	0	0	0	0
	Totaal vlottende korte schuld	**0**	**0**	**0**	**0**
	Vlottende schulden				
	- contante gelden in kas	1	1	1	1
3	- tegoeden in rekening-courant	4.000	4.400	3.200	3.800
	- overige uitstaande gelden	19	19	19	19
	Totaal vlottende middelen	**4.020**	**4.420**	**3.220**	**3.820**
4	Totaal netto vlottende schuld (2) - (3)	-4.020	-4.420	-3.220	-3.820
	Toegestane kasgeldlimiet (1)	5.059	5.059	5.059	5.059
	Ruimte (1) + (4)	**9.079**	**9.479**	**8.279**	**8.879**

9.3 Renterisiconorm en renterisico op vaste schuld

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (wet Fido). In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de renterisiconorm in meerjarenperspectief weergegeven.

Uit de tabel is af te leiden dat Laborijn onder de renterisiconorm blijft.

	Renterisiconorm en renterisco op vaste schuld (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018
	Renterisico op vaste schuld	-
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	-
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	-
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a) - (1b)	-
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	-
3b	Nieuw verstrekte leningen	-
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a) - (3b)	-
5	Betaalde aflossingen	235
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-
7	Renterisico op vaste schuld (20 + (6)	-
	Renterisiconorm	
8	Stand van de vaste schulden begin boekjaar	937
9	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%
10	Berekende renterisiconorm (8) x (9)	187
11	Toegestaan minimumbedrag	2.500
	Toets renterisiconorm	
12	Te hanteren renterisiconorm (hoogste van 10 en 11)	2.500
13	Renterisico op vaste schuld (7)	-
14	Ruimte (12) - (13)	2.500

10. Paragraaf bedrijfsvoering

10.1 Algemeen

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gehele organisatie van Laborijn. De deelnemende gemeenten verwachten van Laborijn dat de gelden rechtmatig, doelmatig en doeltreffend besteed worden en dat Laborijn een betrouwbare partner is. Dit betekent transparantie en openheid in de bedrijfsvoering.

In deze paragraaf worden de zaken beschreven die primair betrekking hebben op het functioneren van de organisatie. De belangrijkste financiële risico's met betrekking tot de bedrijfsvoering worden beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

10.2 Planning en Control

De planning en control cyclus geeft vorm aan het geheel van financieel management binnen Laborijn. Het vormt het hart voor de sturing en beheersing. Planning is het proces van richting geven (de begroting) en control is het proces van koers houden en verantwoorden. De planning & control producten vormen een cyclus. In onderstaande grafiek zijn de planning & control producten schematisch weergegeven.

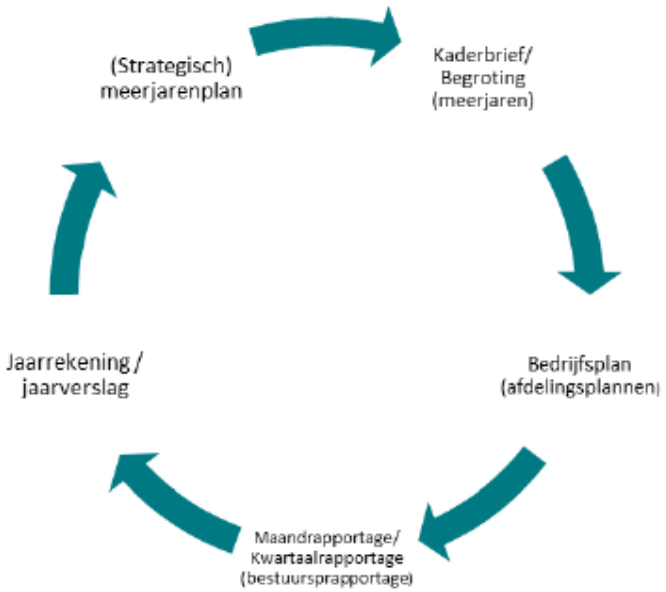

De cyclus start met het ontwikkelen van een visie en beleid. Hierbij is de visie richtinggevend voor het beleid en wordt vastgelegd in het strategisch meerjarenplan. In de Kaderbrief worden de financiële en beleidsmatige kaders op hoofdlijnen geschetst en met het bestuur gedeeld. De (meerjaren)begroting bevat naast de 'going concern' activiteiten ook de vertaling van het strategische meerjarenplan naar concrete activiteiten, prestaties en inzet. Het bedrijfsplan wordt in het najaar opgesteld, voorafgaand aan het nieuwe programmajaar. Het bedrijfsplan is gebaseerd op de afdelingsplannen en dient als sturingsinstrument. De maandrapportage verstrekt het management maandelijks informatie over de mate waarin de (financiële) doelen zijn gerealiseerd, de budgetten en personeel gerelateerde informatie.

Met de kwartaalrapportages (bestuursrapportages) informeert de organisatie het bestuur en de gemeenten over de voortgang, de afwijkingen en de bijzonderheden ten opzichte van de doelen uit de programmabegroting. Gelijktijdig met de kwartaalrapportage kan, indien nodig, een begrotingswijziging worden aangeboden. Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en beheer door het aanbieden van een jaarrekening en bijbehorend jaarverslag.

Naast de inrichting van de planning en control cyclus zullen onderstaande punten in 2018 nader worden geconcretiseerd:

- de doelstellingen binnen de programma's (wat willen we bereiken?);
- het ontwikkelen van indicatoren waardoor voor het bestuur en management op een compacte wijze inzicht wordt verkregen in de resultaten;
- Verder optimalisatie van de informatievoorziening.

10.3 Investeringsbegroting

Aangezien Laborijn nog in de transformatiefase zit, is inmiddels wel al duidelijk dat er zich op korte termijn een aantal investeringen gaat voordoen. Het betreft voornamelijk investeringen in de huisvesting en ICT. In het transformatiebudget is hiermee ten dele rekening gehouden, naar verwachting is dat dit niet genoeg is. Wanneer de beoogde investeringen concreet worden, zal Laborijn dit in een investeringsbegroting verwerken.

10.4 ICT

De ICT-werkzaamheden betreffen in hoofdzaak het functionele applicatiebeheer voor alle in gebruik zijnde applicatie programmatuur. ICT beheer zorgt voor het technisch beheer van de aanwezige ICT en programmatuur. In 2016 heeft Laborijn een Service Level Agreement (SLA) met de gemeente Doetinchem ten aanzien van de ICT-ondersteuning. Deze SLA wordt naar verwachting in 2018 voortgezet.

10.4.1 Beveiliging en privacy

De dienstverlening aan de inwoners vindt steeds meer digitaal plaats en de verschillende uitvoeringsorganisaties wisselen steeds meer gegevens elektronisch met elkaar uit. Deze gegevensuitwisseling verloopt veelal via Suwinet.

10.5 Integriteit

De medewerkers van Laborijn werken met en voor kwetsbare groepen inwoners, inwoners zijn voor hun levensonderhoud afhankelijk van Laborijn. Zij moeten er op kunnen vertrouwen dat de medewerkers van Laborijn zuiver en zonder onderscheid des persoons handelen. In de Informatiemap die iedere klant ontvangt, staat duidelijk wat Laborijn van haar of hem verwacht, maar ook wat een klant van de medewerker mag verwachten. Ook over de onderlinge relatie tussen medewerkers en leidinggevenden en/of bestuur zijn diverse regelingen opgesteld over "wat wel kan en wat niet".

10.6 Personeelsbeleid

De afdeling HRM beweegt zich op het terrein van beleidsvoorbereiding, beleidsadvisering en uitvoering. In verband met de fusie is er in 2015 een Sociaal Plan opgesteld met als doel de rechtspositionele waarborgen vast te stellen, die nodig zijn om de personele gevolgen van de fusie op een sociaal verantwoorde wijze te regelen. In 2017 is het personeelsbeleid verder geoptimaliseerd waarbij belangrijke aandachtspunten zijn het verder doorontwikkelen van de HR-cyclus (jaarlijkse gesprekscyclus) en het terugbrengen van het ziekteverzuim (WWsw'ers verlagen naar 9,5% verzuim en ambtelijk handhaven op 3% verzuim). Tevens is in 2017, de HRM cyclus geïmplementeerd: functioneren, beoordelen en belonen.

11. Paragraaf Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin Laborijn een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht.

Er is sprake van een financieel belang als Laborijn:

- een ter beschikking gesteld bedrag niet kan verhalen indien de verbonden partij failliet gaat;
- aansprakelijk wordt gesteld door derden, als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

In het geval van Laborijn is er sprake van één verbonden partij: Mabeon 'De Achterhoek Holding B.V.' waarvan hieronder in tabelvorm de belangrijkste bestuurlijke en financiële gegevens opgenomen zijn:

Mabeon 'De Achterhoek Holding B.V.', gevestigd te Doetinchem	
Programma	Werkgeversdienstverlening en detachering
Doelstelling en openbaar belang	Het oprichten van, het deelnemen in, het beheren en adviseren van bedrijven en ondernemingen met als doel het verwezelijken van de doelen van Laborijn met betrekking tot het verkleinen van de afstand van medewerkers tot de regeliere markt.
Partijen	Laborijn is houder van 100% van de aandelen.
Bestuurlijk belang	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Financieel	Laborijn is voor 100% aandeelhouder van de vennootschap. Het aandeel bestaat uit 8.990 gewone aandelen en 10 prioriteitsaandelen, elk met een nominale waarde van € 10. Alle aandelen luiden op naam.
Resultaat en vermogen	Het resultaat over 2016 bedroeg negatief € 13.000. Het eigen vermogen per 31 december 2016 bedroeg, inclusief het resultaat over dat jaar, € 108.000.
Risico's	Financieel risico bij een eventuele liquidatie is verlies van de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het eventuele begrote bedrag aan dividend in onze begroting.
Actualiteit	Gedurende het afgelopen jaar hebben zich geen veranderingen voor gedaan in de belangen van aandeelhouders.
Rapportages	Jaarverslag

Bijlagen

Bijlage 1: Programma Inkomen & maatschappelijke Participatie

BUIG totaal (excl. loonkostensub.) Aalten	Jaarrekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten							
Gemeentelijke bijdragen							
Bijdrage kosten bijstand	-	-	4.533.403	4.431.184	4.428.497	4.481.451	4.533.364
Bijdrage directe programmakosten	-	-	-	398.268	402.251	406.273	410.336
Totaal baten		-	4.533.403	4.829.452	4.830.748	4.887.724	4.943.700
Lasten							
PW	-	-	4.076.599	3.967.653	3.965.342	4.012.072	4.057.883
IOAW	-	-	477.467	498.939	498.648	504.524	510.285
IOAZ	-	-	21.337	15.816	15.807	15.993	16.176
BBZ Starters	-	-	13.000	13.776	13.699	13.861	14.019
Langdurige loonkostentoeslag	-	-	10.000				
Totaal		-	4.598.403	4.496.184	4.493.497	4.546.451	4.598.364
Af: ontvangsten		-	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
Totaal directe programmalasten		-	4.533.403	4.431.184	4.428.497	4.481.451	4.533.364
Totaal begrote lasten BUIG		-	-	398.268	402.251	406.273	410.336
Totaal lasten		-	4.533.403	4.829.452	4.830.748	4.887.724	4.943.700
Totaal		-	-	-	-	-	-

BUIG totaal (excl. loonkostensub.) Doetinchem	Jaarrekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten							
Gemeentelijke bijdragen							
Bijdrage kosten bijstand	17.128.172	17.505.700	17.697.925	17.636.678	18.180.368	18.456.450	18.635.086
Bijdrage directe programmakosten	-	-	-	1.106.637	1.117.704	1.128.881	1.140.170
Totaal baten	17.128.172	17.505.700	17.697.925	18.743.315	19.298.072	19.585.331	19.775.256
Lasten							
PW	16.244.347	15.978.000	16.627.038	16.711.577	17.216.995	17.473.510	17.639.484
IOAW	1.010.469	1.124.700	1.040.772	1.120.345	1.154.228	1.171.425	1.182.552
IOAZ	91.206	115.200	94.115	97.906	100.867	102.369	103.342
BBZ Starters	-	260.800	56.000	56.850	58.278	59.146	59.708
Langdurige loonkostentoeslag	124.060	185.000	230.000				
Totaal	17.470.082	17.663.700	18.047.925	17.986.678	18.530.368	18.806.450	18.985.086
Af: ontvangsten	341.910	158.000	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000
Totaal directe programmalasten	17.128.172	17.505.700	17.697.925	17.636.678	18.180.368	18.456.450	18.635.086
Totaal begrote lasten BUIG	-	-	-	1.106.637	1.117.704	1.128.881	1.140.170
Totaal lasten	17.128.172	17.505.700	17.697.925	18.743.315	19.298.072	19.585.331	19.775.256
Totaal	-	-	-	-	-	-	-

BUIG totaal (excl. loonkostensub.) Oude IJsselstreek	Jaarrekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten							
Gemeentelijke bijdragen							
Bijdrage kosten bijstand	8.980.435	9.065.100	9.346.534	9.193.139	8.909.836	9.017.002	9.115.061
Bijdrage directe programmakosten	-	-	-	676.301	683.064	689.895	696.794
Totaal baten	8.980.435	9.065.100	9.346.534	9.869.440	9.592.900	9.706.897	9.811.855
Lasten							
PW	8.207.855	8.212.100	8.460.022	8.309.415	8.058.978	8.153.782	8.240.529
IOAW	820.591	783.000	838.977	896.672	869.647	879.878	889.239
IOAZ	130.517	146.700	133.535	144.964	140.595	142.249	143.763
BBZ Starters	-	63.300	44.000	42.087	40.616	41.094	41.531
Langdurige loonkostentoeslag	28.409	100.000	70.000				
Totaal	9.187.372	9.305.100	9.546.534	9.393.139	9.109.836	9.217.002	9.315.061
Af: ontvangsten	206.937	240.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal directe programmalasten	8.980.435	9.065.100	9.346.534	9.193.139	8.909.836	9.017.002	9.115.061
Totaal begrote lasten BUIG	-	-	-	676.301	683.064	689.895	696.794
Totaal lasten	8.980.435	9.065.100	9.346.534	9.869.440	9.592.900	9.706.897	9.811.855
Totaal	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage 2: Bijzondere bijstand

Overige regelingen gemeente Aalten	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bbz (gevestigde ondernemers)	4.223	-	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Bijzondere bijstand	40.000	-	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
	44.223	-	87.000	87.000	87.000	87.000	87.000

Overige regelingen gemeente Doetinchem	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bbz (gevestigde ondernemers)	37.821	40.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Bijzondere bijstand	365.000	325.000	490.000	438.000	438.000	438.000	438.000
	402.821	365.000	540.000	488.000	488.000	488.000	488.000

Overige regelingen gemeente Oude IJsselstreek	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bbz (gevestigde ondernemers)	5.872	10.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Bijzondere bijstand	88.000	100.000	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000
	93.872	110.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000

Overige regelingen Laborijn	Rekening 2016	Begroting 2017 (oorspronkelijk)	Begroting 2017 (na 1e wijziging)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bbz (gevestigde ondernemers)	47.916	50.000	77.000	77.000	77.000	77.000	77.000
Bijzondere bijstand	493.000	425.000	700.000	648.000	648.000	648.000	648.000
Totale lasten	540.916	475.000	777.000	725.000	725.000	725.000	725.000

Bijlage 3: Bijdrage per gemeente

Verdeling uitvoeringslasten excl. lasten SW per gemeente	2018	2019	2020	2021
Totale uitvoeringslasten laborijn	10.703.388	10.802.490	10.903.138	11.009.692
Af: uitvoeringslasten SW	4.650.521	4.701.386	4.752.825	4.752.980
Uitvoeringskosten excl lasten SW	6.052.867	6.101.104	6.150.313	6.256.712

Verdeelsleutel uitvoeringslasten excl. SW	2018	2019	2020	2021
Uitgangspunten: - 50% op basis van het aantal personen dat een uitkering ontvangt uit de deelnemende gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek - 50% op basis van ht aantal inwoners van de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek				
Aalten	18,3%	18,3%	18,3%	18,3%
Doetinchem	50,7%	50,7%	50,7%	50,7%
Oude IJsselstreek	31,0%	31,0%	31,0%	31,0%

Verdeling uitvoeringslasten exclusief SW	2018	2019	2020	2021
Aalten	1.105.198	1.114.005	1.122.991	1.142.418
Doetinchem	3.070.928	3.095.401	3.120.367	3.174.349
Oude IJsselstreek	1.876.741	1.891.697	1.906.955	1.939.945
Totaal	6.052.867	6.101.104	6.150.313	6.256.712

Verdeling uitvoeringslasten SW per gemeente	2018	2019	2020	2021
Totale uitvoeringslasten SW	4.650.521	4.701.386	4.752.825	4.752.980
Af: dekkingsbijdrage SW				
- dekkingsbijdrage SW afd WGDD	4.365.847	3.988.661	3.559.874	3.801.373
- dekkingsbijdrage SW afd. ONW	-114.570	-154.903	-198.917	-106.456
Dekkingstekort SW	-399.244	-867.628	-1.391.868	-1.058.064

Verdeelsleutel dekkingstekort SW	2018	2019	2020	2021
Uitgangspunt: - De uitvoeringslasten SW worden naar rato van het aantal fte per gemeente toebedeeld.				
Aalten	235	225	215	204
Doetinchem	329	315	299	284
Montferland	148	141	133	126
Oude IJsselstreek	181	172	162	153
Bronckhorst HKZ	57	54	52	49
	950	907	861	816

Verdeling uitvoeringslasten SW	2018	2019	2020	2021
Aalten	-98.615	-214.742	-347.401	-264.774
Doetinchem	-138.329	-301.556	-483.774	-368.233
Montferland	-62.365	-134.876	-215.053	-163.216
Oude IJsselstreek	-76.031	-164.657	-262.349	-198.268
Bronckhorst HKZ	-23.904	-51.798	-83.291	-63.572
Totaal	-399.244	-867.628	-1.391.868	-1.058.064

Verdeling uitvoeringslasten Laborijn 2018	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Montferland	Bronckhorst HKZ
Uitvoeringslasten excl. SW	1.105.198	3.070.928	1.876.741	-	-
Uitvoeringslasten SW	98.615	138.329	76.031	62.365	23.904
	1.203.813	3.209.257	1.952.772	62.365	23.904
Reeds verwerkt in programma's:					
- Inkomen en maatschappelijke participatie	398.268	1.106.638	676.301	-	-
- Ontwikkelen naar werk	100.250	278.556	170.235	-	-
- Werkgeversdienstverlening & Detachering	361.126	1.003.434	613.230	-	-
Totaal verwerkt in programma's	859.644	2.388.628	1.459.766	-	-
Programma Algemene Overhead	344.169	820.629	493.006	62.365	23.904

Verdeling uitvoeringslasten Laborijn 2019	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Montferland	Bronckhorst HKZ
Uitvoeringslasten excl. SW	1.114.005	3.095.401	1.891.697	-	-
Uitvoeringslasten SW	214.742	301.556	164.657	134.876	51.798
	1.328.747	3.396.957	2.056.354	134.876	51.798
Reeds verwerkt in programma's:					
- Inkomen en maatschappelijke participatie	402.251	1.117.704	683.064	-	-
- Ontwikkelen naar werk	97.153	269.952	164.976	-	-
- Werkgeversdienstverlening & Detachering	364.738	1.013.468	619.362	-	-
Totaal verwerkt in programma's	864.142	2.401.124	1.467.403	-	-
Programma Algemene Overhead	464.605	995.833	588.951	134.876	51.798

Verdeling uitvoeringslasten Laborijn 2020	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Montferland	Bronckhorst HKZ
Uitvoeringslasten excl. SW	1.122.991	3.120.367	1.906.955	-	-
Uitvoeringslasten SW	347.401	483.774	262.349	215.053	83.291
	1.470.391	3.604.142	2.169.304	215.053	83.291
Reeds verwerkt in programma's:					
- Inkomen en maatschappelijke participatie	406.273	1.128.881	689.895	-	-
- Ontwikkelen naar werk	94.091	261.445	159.777	-	-
- Werkgeversdienstverlening & Detachering	368.385	1.023.603	625.556	-	-
Totaal verwerkt in programma's	868.750	2.413.928	1.475.228	-	-
Programma Algemene Overhead	601.641	1.190.213	694.076	215.053	83.291

Verdeling uitvoeringslasten Laborijn 2021	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Montferland	Bronckhorst HKZ
Uitvoeringslasten excl. SW	1.142.418	3.174.349	1.939.945	-	-
Uitvoeringslasten SW	264.774	368.233	198.268	163.216	63.572
	1.407.192	3.542.582	2.138.213	163.216	63.572
Reeds verwerkt in programma's:					
- Inkomen en maatschappelijke participatie	410.336	1.140.169	696.794	-	-
- Ontwikkelen naar werk	90.882	252.527	154.327	-	-
- Werkgeversdienstverlening & Detachering	372.069	1.033.839	631.812	-	-
Totaal verwerkt in programma's	873.287	2.426.535	1.482.932	-	-
Programma Algemene Overhead	533.906	1.116.047	655.281	163.216	63.572